

DE BRON VAN ALLE VROOLIJKHEID.

VRAAG EN ANTWOORD 51—56.

Vraag: Wat nuttigheid brengt ons deze heerlijkheid van ons Hoofd Christus?

Antwoord: Eerstelijk, dat Hij door Zijn Heilige Geest in ons, Zijn lidmaten, de hemelsche gaven uitgiet. Daarna, dat Hij ons met Zijn macht tegen alle vijanden beschut en bewaart.

Vraag: Wat troost u de wederkomst van Christus om te oordeelen de levenden en de dooden?

Antwoord: Dat ik in alle droefenis en vervolging met opgerichten hoofde Hem even dezelfde, die zich tevoren om mijnentwille voor Gods gericht gesteld en al de vloek van mij weggenomen heeft, tot een Rechter uit de hemel verwachtte, die al Zijn en mijn vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen, maar mij met alle uitverkorenen tot zich in de hemelsche blijdschap en heerlijkheid nemen zal.

Vraag: Wat gelooft gij van de Heilige Geest?

Antwoord: Eerstelijk, dat Hij te zamen met den Vader en den Zoon waarachtig en eeuwig God is. Ten andere, dat Hij ook mij gegeven is, opdat Hij mij door een waar geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig make, mij trooste en bij mij eeuwiglijk blijve.

Vraag: Wat gelooft gij van de heilige algemeene Christelijke Kerk?

Antwoord: Dat de Zone Gods uit het gansche mensche-lijke geslacht zich een gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door Zijn Geest en Woord in eenigheid des waren geloofs, van den beginne der wereld tot aan het einde, vergadert, beschermt en onderhoudt; en dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven.

Vraag: Wat verstaat gij door de gemeenschap der heiligen?

Antwoord: Eerstelijk, dat de geloovigen, alle en een ieder, als lidmaten aan den Heere Christus en al Zijn schatten en gaven gemeenschap hebben. Ten andere, dat elk zich moet schuldig weten, zijn gaven ten nutte en ter zaligheid der andere lidmaten gewillig en met vreugde aan te wenden.

Vraag: Wat gelooft gij van de vergeving der zonden?

Antwoord: Dat God, om het genoegdoen van Christus' wille, al mijn zonden, ook mijn zondige aard, waarmede ik al mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken, maar mij uit genade de gerechtigheid, van Christus schenken, opdat ik nimmermeer in het gericht Gods kome.

Gij weet, hoe het elke dag des Heeren mijn taak is, u het woord des levens voor te houden, u voor te houden, wat de inhoud der Heilige Schrift, wat de Heere zelve is. Verder hoe groot onze zonde en ellende zijn. Ook nu willen wij u Gods waarheid voorhouden, en dat wel allereerst naar aanleiding van de u allen welbekende 51ste vraag van onze Heidelberger Catechismus. Wij hebben u reeds meer over dit stuk der leer, de leer „omtrent de Heilige Geest”, onderwezen, maar gij weet: het gaat met de waarheid Gods als met de vruchtboomen in een boomgaard: al is de oogst geschied, en al zijn de vruchten veilig geborgen, er zijn toch nog altijd eenige vruchten aan de boomen overgebleven, en dit zijn dikwijls niet de minste in geur en voortreffelijkheid. Wij lezen in het antwoord op de 50ste vraag van onze Catechismus, die luidt: „Waarom wordt daarbij gezet: zittende ter rechterhand Gods”, het antwoord: „Dat Christus daarom ten Hemel is gevaren, opdat Hij zichzelf daar bewijze als het Hoofd Zijner Christelijke kerk, door hetwelk de Vader alle dingen regeert.” Op deze vraag volgt dan de 51ste, die alzoo luidt: „Wat nuttigheid brengt ons nu deze heerlijkheid van ons Hoofd Christus?” en het antwoord: „eerstelijk, dat Hij door Zijn Heilige Geest in ons, Zijn lidmaten de hemelsche gaven uitgiet.” Onder de „hemelsche gaven” verstaat de Catechismus allereerst *de Heilige Geest*, voorts wat deze Heilige Geest met zich brengt, en wat de Apostel „de vrucht des Geestes” noemt. En hij wil daarmede zeggen, dat van de geloovigen zinnen, wil en gemoed door deze Heilige Geest gehouden en gebonden zijn en blijven aan de heerschappij van Gods vrije en soevereine genade. Dit te weten en te ondervinden is dus geen vrucht van onze akker, maar de volheid daarvan woont in den Heere Jezus Christus, gelijk Hij zelf zegt in Joh. 15 : 2: „Ik ben de mijnstok, en gij

zijt de ranken: wie in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht." Gelijk uit de wijnstok alle groei en bloei in de ranken komt, zoo daalt ook in de geloovige lidmaten der gemeente van den Heere Jezus Christus alles wat van God is; uit de volheid der genade. En dit geschiedt door de Heilige Geest. Die zendt de Heere, als Almachtige Hoogepriester en Koning. Als zoodanig bestuurt en bewaart Hij ons ook tegenover al Zijn en onze vijanden, duivel, wereld, zonde en dood, opdat het werk van onze verlossing een volkomen werk zij. God, die het aangevangen heeft, zal het ook voleindigen tot op de dag van Jezus Christus.

Deze „dag van Jezus Christus” is de dag, als Hij zal komen met de wolken des hemels om te richten zoowel de levenden, die dan nog zullen leven, als de dooden, die jaren en eeuwen lang in de graven hebben gelegen.

Dat de Heere Jezus Christus eenmaal weder zal komen om het eeuwige oordeel te houden, is voor de geloovigen een zeer vaste en zalige vertroosting, maar het is tevens een schrikwekkende tijding voor alle goddeloozen en huichelaars. Ach! de waarheid, dat wij allen sterven moeten, dat rijken het vele, en armen het weinige, dat zij bezitten, zullen moeten verlaten, maakt weinig indruk, daar wij dit dagelijks voor onze oogen zien geschieden. Maar vreeselijker is de gedachte, dat ziel en lichaam in de dag der dagen weer vereenigd zullen worden, en wij zullen ontvangen naar dat in het lichaam geschied is, hetzij goed, hetzij kwaad. O, dat wij deze ontzettende gedachte toch nooit vergeten, deze gedachte, die niet te diep in ons hart kan gegroeid zijn, die wij ook nooit te veel en te ernstig aan onze kinderen kunnen inscherpen, opdat zij en wij hierdoor waarachtige vreeze Gods mogen leeren, opdat wij zouden leeren te hongeren en te dorsten naar hemelsche vertroosting, en wij die heerlijke gave mochten ontvangen, die Christus in Zijn lidmaten uitgiet: namelijk de Heilige Geest.

Waar de Heilige Geest ontbreekt, daar kan wel een verstandelijk geloof in overeenstemming met de leer van de Catechismus aanwezig zijn, met of zonder een min of meer „evangelisch” vernis. O, dan kan men veel en licht over den Heere Jezus Christus spreken. Ook er van spreken, dat men hoopt zalig te worden, ja men kan dit zelfs tot op een gewisse hoogte volhouden, tot op het sterfbed en voor de poorten der eeuwigheid. Maar, *de Heilige Geest*, die ons overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel, *ontbreekt nochtans bij dit alles*. Omdat die Geest ontbreekt, blijft men onder de wet, en ziet het er met de

vrucht des Geestes zóó erbarmelijk uit, dat de duivel alle oorzaak heeft om zich te verheugen over de verkeerde dingen, die geschieden in het leven van zulke doode christenen, die de naam hebben, dat zij leven, maar zij zijn *dood*. Wat den armen mensch zoo onzeker en onvast maakt als een verdord blad is dit: hij hoopt wel in het onzekere, maar het geloof ontbreekt. Vele zulke doode christenen hebben niettegenstaande dit alles, veel voortreffelijks, ook kunnen zij vele goede werken vertoonen, al zijn die ook niet van de echte stempel, zooals zij volgens vraag en antwoord 91 van de Catechismus moeten zijn, namelijk niet met menschen-instellingen, maar met Gods gebod overeenstemmende. Maar met dat alles blijft zulk een mensch op het grondgebied der wet, en niet op dat der vrije, soevereine genade van God. Men moet hem gedurig met Gods gebod en wet dwingen om zijn schuldige plicht te doen: laat men hem aan zichzelf over, dan gaat hij de verkeerde weg op. Er is bij deze menschen geen Heilige Geest. Om dit duidelijk te maken, gaat de Catechismus in de 53ste vraag, nadat hij het werk van onze verlossing heeft uitgesproken, over tot het geloofsartikel omtrent de Heilige Geest en het werk van onze heiligmaking.

Waar waarachtige genade is, daar wordt de mensch aangegrepen en staande gehouden midden in zijn blindheid, zonde en dood. Hij wordt aangegrepen door de Geest der heiliging, die hem van stap tot stap zijn zonde en ellende leert kennen. Die Geest is het dan ook, die hem tot het eenige, alleen voor God geldend offer brengt. Het is die Geest, die in zijn hart Gods wil, wet en gebod schrijft. Het is de Heilige Geest, die hem goede zeden bijbrengt, zoodat hij des Heeren rechten en inzettingen leert kennen en daarnaar doen. Deze Geest der heiligmaking is het ook, die het verkeerde *ik* van den mensch doodt met al zijn verkeerde begeerlijkheden en lusten. Deze Geest is het verder, die den zondaar leert inzien, dat hij van nature God niet liefheeft, maar geneigd is God en Zijn naaste te haten. Deze Geest der heiligmaking werkt meer en meer door in het hart van den zondaar, zoodat hij in waarheid bekommerd wordt van wege zijn zonden, en zijn eigen *Ik* leert verloochenen. Zoo zinkt hij in elkaar voor Gods wet en gebod en wordt tot een nul, die in waarheid niets kan noch vermag; — die op genade moet drijven, van genade moet leven, en op genade moet sterven. Echter in die zin, dat hij aanvengt van harte de zonden te haten en te vlieden, en lust te hebben in alle gerechtigheid en heiligheid te leven. En ofschoon zulk een

zondaar wel eens tot over de ooren in het moeras zinkt, hij kan het er nooit in uithouden; hij moet er weer uit verlost en er van gereinigd worden.

Zoo spreekt de Catechismus over de Heilige Geest, en leert ons omtrent die Geest, dat Hij is God, eenswezend met den Vader en den Zoon. Van nature is een mensch dood in zonden en misdaden, en hij kan niets aannemen tenzij het hem van boven gegeven worde. Zooals de mensch van nature is, kan hij nooit tot het ware licht komen, dan door den Heere alleen. Hij kan noch tot bekeering, noch tot geloof, noch tot wedergeboorte komen, tenzij het de Heere zelf is, die hem dit geschonken en in hem uitgewerkt heeft. In Gods eeuwig geldend woord ligt het bewijs, dat de Heilige Geest God is, een zelfstandige persoon, die uit eigen machtsvolkomenheid spreekt en handelt. Nochtans ligt het bewijs van het bestaan des Heiligen Geestes niet in het geschreven woord alleen, maar het bewijs daarvan ligt ook diep in het hart en in de bevinding van een ieder, die het leven des Geestes heeft leeren kennen. *Hij weet, wat hij beleefd en ondervonden heeft*, en weet daarom ook, dat het geen van God uitgaande kracht, maar God zelf was, die dit alles in hem uitgewerkt heeft en uitwerkt.

Dat dit laatste bewijs uit de bevinding voortkomt en daarin ligt opgesloten, leert ons de Catechismus, als hij zegt: ik geloof dat hij *ook mij* is gegeven. De Heilige Geest is een gave, die voortkomt uit Christus, uit Zijn heilsverdiensten, want het is Christus alleen, die de Heilige Geest voor Zijn gemeente heeft verworven en aan haar schenkt. Hoe komt men er nu toe, deze Geest te ontvangen en daaraan deel te hebben? Onmiddellijk, door de genade des Vaders en de verdiensten van Christus. Tegelijkertijd geschiedt dit ook middellijk door de prediking van het evangelie. Men ontvangt alzoo deze Heilige Geest niet als men Gods Woord, de prediking van Zijn heil veronachtzaamt, te lui is om zich daarin te oefenen, en niet begeert daarin onderwezen te worden! *De Heilige Geest en de onderrijzing* gaan hand in hand. Het is het welbehagen des Heiligen Geestes in het verborgene te werken, zoodat degene, die hem ontvangt, het dikwijls zelf niet weet. Onmerkbaar van stap tot stap wordt hij echter opgebouwd op het fundament der apostelen en profeten bij het lezen en onderzoeken in de Bijbel „*of deze dingen niet alzoo zijn*”. En hierbij is het den oprechte minder te doen om zijn verstand te vullen met allerlei leerstellingen en waarheden, neen, waar de Heilige Geest is, daar worden ook de zwaarste stukken der

heilsleer goed en duidelijk *met het hart* begrepen. En zij zijn en blijven daarom voor de voortgedreven ziel een vast fundament, dat van geen wankelen weet. Als de Heilige Geest zich aan de ziel openbaart als de Geest der tucht en der heiligmaking, brengt Hij den zondaar daarheen, dat het hem om den Heere zelf te doen is, zoodat het hem bij zijn onderzoek en beoefening van Gods woord daarom gaat: den Heere te vinden als Zijn God en Zaligmaker; — en dat Zijn hart en leven met dat woord in overeenstemming zij. Zoo wordt hij des Heiligen Geestes deelachtig door de onderrijzing in de heilzame leer. Ook is het en blijft het onze dure plicht onze kinderen in de leer des heils te onderrijzen. Wij mogen daarbij niet vragen: is mijn kind wel bekeerd? En wij dwalen zeer als wij meenen, tegenover de ons toevertrouwde kinderen omtrent de heilsleer te moeten zwijgen, en hen in het wild te mogen laten loopen, totdat zij de Heilige Geest ontvangen hebben. Integendeel! Geloof toch niet van uw kinderen, dat zij reine onschuldige wezentjes zijn, houdt ook uzelf niet voor heilig en braaf, maar gelooft onvoorwaardelijk, wat Gods woord ons omtrent alle vleesch zegt. En dan zult gij ophouden u te verwonderen, als gij allerlei verkeerdheden bij uw kind ontdekt. Ga ook uw eigen leven na, hoe gij het er afgebracht hebt, werpt een blik in uw eigen boos en verkeerd hart, ziet, hoe vervuld het dikwijls is met allerlei verkeerdheden en huichelarij.

Als gij dan bij dit alles de ware maatstaf van Gods woord, en de ware onderrijzing des heils aanlegt, dan zult gij ook bewijzen, dat het met uw zelfbeproeving ernstig gemeend is. Dan zult gij ook aanvragen *in alles* naar Gods wil en gebod te vragen, zoodat uw kinderen, wier oog vaak scherper ziet dan gij meent, kunnen zien: mijn ouders doen zelf wat zij mij voorhouden, dus ik kan mij verlaten op hetgeen zij zeggen. Ga dus uw kinderen voor in alles wat goed is, wat lieflijk is, en wel luidt. Vergeet nooit, dat het onsterfelijke zielen zijn, die aan uw zorg zijn toevertrouwd. Komt dan tot uw kinderen met de ware heilsleer, onderrijst hen daarin in alle liefde en zachtmoedigheid, voorkomt daardoor dat uw kinderen een afkeer van Bijbel en Catechismus krijgen en die leeren verachten: want geloof mij, er is geen stok ter wereld, waarmede gij Gods waarheid in uw kinderen kunt slaan. Indien de kinderen echter op een liefdevolle wijze in Gods woord en waarheid worden onderwezen, indien hen geleerd wordt: vader en moeder vreezen zelf den Heere, — o! dan trekt gewis, door en met zulke

onderwijzing, de Heilige Geest in huis en harten binnen, en werkt in de harten der kinderen, zoodat God zich sterkte en lof bereidt uit de mond der kinderen en der zuigelingen tegenover de vijanden en wraakgierigen. De Catechismus zegt verder: *ik geloof, dat Hij ook mij gegeven is!* Waar deze Geest is, daar is wijsheid, daar is zelfverloochening, daar is vrede en vreugde, waarachtige rust der ziel. God geve in Zijn genade en ontferming, dat er velen onder ons mogen zijn, die beginnen te vragen: *is de Heilige Geest merkelyk ook mij gegeven?* Het is genade, als velen het voor zichzelf niet zoo dadelijk wagen uit te spreken, maar in twijfel gaan trekken, wat zij tot nu toe voor een dood-natuurlijke en uitgemaakte zaak beschouwden. Dan zullen zij zich in Gods waarheid vlijtig beginnen te oefenen, en goed acht geven op de heilzame onderwijzing der goede leer, en dan zal zeker niet uitblijven, dat de Heilige Geest zijn verstand meer en meer verlicht, de wil tot Gods wil overbuigt en genegen maakt, en het hart vernieuwt om meer en meer uitsluitend te steunen en te leunen op de eenige grond des heils.

Als de Heilige Geest ons in waarheid is geschonken, hoe weet Hij ons dan te vertroosten tegenover allerlei smart en leed, ook tegen zonden en verkeerdheid in! Waar de Geest der heiligmaking is, daar is Hij dag en nacht aan het afwasschen en reinigen. Waar Hij dit werk aanvangt en doorzet, daar komt hoe langer hoe meer onreinheid en verkeerdheid aan het licht. De Geest der heiligmaking oefent echter strenge tucht uit, maar op zulk een wijze, dat Hij tegelijkertijd de arme, voortgedreven ziel lieflijk brengt tot Christus' voldoening, gerechtigheid; — en daarenboven het oprecht geloof schenkt, waarmede men alleen zich deze weldaden kan toeëigenen, evenals had men nooit zonde gehad noch gedaan, maar alle gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor ons volbracht heeft. Zoo verstaat de Heilige Geest het, u te vertroosten door u Christus en al Zijn weldaden deelachtig te maken, en dat wel door het geloof, dat Hij u schenkt en in u werkt. Maar ik moet herhalen: dit geloof wordt zóó gewerkt en beoefend, dat gij door het onderwijs, dat de Heere u laat geven, meer en meer in Gods waarheid wordt bevestigd, en van harte leert zeggen: ja! dat is waar! Gods woord is de waarheid! Dan zult gij ook zóó in uw geloof worden versterkt, dat gij den Heere Jezus Christus leert omhelzen, als de eenige grond van uw zaligheid voor tijd en eeuwigheid, ook tegen die ure, als gij voor Gods rechterstoel zult moeten verschijnen. Want het ge-

loof is immers allereerst „een zeker weten of kennis, waardoor ik alles voor waar houd, wat ons God in Zijn woord geopenbaard heeft. Maar ook een zeker vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest door het evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid geschonken zij, uit loutere genade, alleen om de verdiensten van Christus' wille” (Vraag 21). Daarom heb ik niet vooraf te vragen: is Christus wel voor *mijn* zonden gestorven, maar eerst moet ik onderwezen zijn in de heilzame leer, dat Christus voor zondaren is gestorven. En eerst als ik dit weet en begrijp, zal vanzelf de vraag in mij oprijzen: geldt dit ook *mij*, heb ook *ik* hieraan deel?

Waar de Heilige Geest in waarheid woning maakt, daar zal het gebed der ziel dikwijls zijn: *neem uw Heilige Geest niet van mij*. Want het is den geloovigen zelf vaak een wonder, dat deze Heilige Geest nog niet van hen is geweken. Zij worden echter weer getroost en opgebeurd door de leer van de Catechismus, dat de Heilige Geest bij hen woont, *en in eeuwigheid bij hen blijven zal*. En nu gij geloovige, gij pelgrim, naar het hemelsche vaderland! Onverschillig of gij uw weg alleen trekt, of in gezelschap van vrouw en kinderen! Waar gij ook zijt, en gij ontmoet een vriend, die hetzelfde voorrecht ontving, dat u te beurt viel, gij zult van zulk een medereiziger naar Kanaän steeds dezelfde taal hooren, het zijn dezelfde ervaringen, die zij elkander mededeelen, het is één weg, één hart. Eén psalm, die zij aanheffen. Er voegt zich nog wel eens een derde of vierde tot uw gezelschap, want de schapen van den Heere Jezus Christus brengen allen tweelingen voort; — en ziet! dan hebben wij opeens een kleine gemeente voor ons! Daarom volgt in de Catechismus de vraag, „wat gelooft gij van de eene algemeene christelijke kerk” (Vr. 54). Deze kerk is *algemeen*, want deze weg, deze leer, deze onderwijzing is de eenige ware, die bestaat in hemel of op aarde. Kom aan de noord- of aan de zuidpool, overal zult gij dezulken vinden, die door God zelf onderwezen en geleerd zijn, en het zal zijn: *één Heere, één geloof, één doop*. Dat is de ware kerk, en deze kerk welft zich hoog en hooger boven ons hoofd, hoemeer gij uw licht laat schijnen voor de menschen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, die in de hemelen woont, verheerlijken. Indien het u daar niet om te doen is, geloof dan maar voort in eigen kracht, en gij zult ten slotte niets doen dan de ware kerk afbreken, en Christus tot een dienaar der zonde maken. Indien gij echter uw licht zóó voor de menschen laat

schijnen, dat zij uw goede werken zien, dan kan het niet anders geschieden, dan dat Gods kerk zich uitbreidt. Uit alle hoeken en gaten kruipen er dan ellendigen te voorschijn, die aan dezelfde ziekte lijden, als waaraan gij geleden hebt, en nog lijdt. En zij hongeren en dorsten dan ook naar de vergeving van zonden. Dat is de wijze, waarop Gods waarachtige gemeente wordt opgebouwd, en onverwacht verschijnt als Gods wonderteeken, daar, waar men het niet verwacht had. Deze algemeene kerk is ook „heilig”. Al werpt de duivel ook al haar ware leden in zijn zeef, en al roept hij hen hoonend toe: „gij zijt schoone leden van Christus!” — het koninklijke woord des Heeren laat zich hooren, het gaat over dat volk heen als een stroom, en het staat afgewasschen en gereinigd. Hij schenkt hun de zalving des Geestes, en maakt hen tot Koningen en Priesters. Zoo is zij een *gezalfde* of christelijke kerk, en het is de zalving der vrije genade van God, waarmede zij gezalfd is. Waar deze goddelijke zalving is, daar ontbreekt het ook niet aan liefelijke geur, en zoo komen wij tot de *gemeenschap der heiligen*. Dat is ook een vrijwillige gave, want Gods genade is vrij en goedgeefs. Dezelfde zin werkt de Geest ook in het hart der geloovigen, want als de Heere mij de deur des hemels geopend heeft, zal het van die ure mijn grootste vreugde zijn, als zij zich ook voor anderen ontsluit. Zie, geliefden! dat is een andere leer, als die van den duivel. De duivel leert ons de geheele zaligheidsleer, Christus' gerechtigheid en heiligheid uitsluitend als ons eigendom te beschouwen; en de hemel voor zich alleen in beslag te nemen. Waar echter waarachtige genade de heerschappij voert, daar wordt de gemeenschap der heiligen hooggehouden en men zegt van harte: ik ben niets dan een arm bedelkind, ik heb leeren bedelen aan de deur der genade, ik verwachtte niet meer dan een penning te ontvangen, en ik kreeg een goudstuk. Hier! lieve broeder, gij zult ook deelen in hetgeen ik kreeg. Dan weten zij nauwelijks, dat hun barmhartigheid is geschied, maar zij beginnen uit te deelen met ruime handen, en hebben zij kinderen, zoo zetten zij zich met hen aan de disch van Gods woord, en vragen er niet naar, of zij professoren zijn of niet, of zij onderwijs mogen geven of niet, maar zij beginnen luid Gods waarheid te verkondigen en Zijn deugden te prijzen. Dan komt gewis Gods Geest in het midden, die vereenigt vader en moeder en kinderen door hemelsche banden. En gebouwd staat de kerk van Christus in zulk een huisgezin, want de Heere Jezus heeft zelf

gezegd: waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben ik in het midden van hen.

Van deze gaven krijgt men geen kleinere of grootere voorraad in eigen bezit, men draagt die sehat niet met zich rond maar hij daalt steeds weer van boven, van den hemelschen Hoogepriester en Koning, in wien alleen alle volheid woont. Maar hoe vriendelijk roept Hij ons niet toe, vooral als wij ons ledig en ellendig voelen: „*doe uw mond wijd open en Ik zal die vervullen*” (Ps. 81 vs. 11). Als dit geschiedt, worden gewis de gaven, die men ontvangt, „gewillig en met vreugde „aangelegd ten nutte der andere lidmaten.” Vrijwillig? Ja! waarom niet? Want ik ben een mensch en, wie behoefte heeft aan troost en onderstand, is het eveneens. Met vreugde? Ja! want, wie zelf van harte verheugd is, gunt ook anderen vreugde. De duivel scheidt er een vermaak in, onze arme zielen troosteloos en mismoedig te maken, en het hoofd als een bieze op de borst te doen zinken, maar de Heilige Geest is de bron van alle ware vreugde en vrede, en daarom worden ook de gaven, die Hij uitdeelt, niet alleen „vrijwillig” maar ook „met vreugde” aangelegd ten nutte der andere lidmaten.

In het allervolmaakste gebed leert de Heere ons bidden: *vergeef ons onze schulden, gelijk ook mij vergeven onze schuldenaren*. Als wij dit lezen, moeten wij niet het voorbeeld van zoovelen volgen, die bij deze woorden denken of zelfs zeggen: och, dat behoefte men zoo nauw niet te nemen! Hoe ver zijn zij afgedwaald, die zóó spreken, want het is de Heere Jezus Christus, het is de mond der waarheid zelf, die gezegd heeft: *maar indien gij de menschen hun misdaden niet vergeeft, zoo zal ook uw Vader uwe misdaden niet vergeven* (Matth. 6 : 15). Indien gij dit niet doet, en toch uw toevlucht tot den Heere Jezus Christus wilt nemen, en Hem voorhouden: Gij o Heere! hebt al mijn zonden gedragen aan het kruis! — dan zal Hij tot u spreken: Ik ken u niet! Ga eerst heen en verzoen u met uw broeder, en vergeef hem, wat hij tegen u heeft misdreven. Daarom volgt hier het artikel „*van de vergeving der zonden*” op het artikel van „*de gemeenschap der heiligen*”. Als gij namelijk aanvangt deze laatste in waarheid uit te oefenen, en uw broeder zijn zonden te vergeven, dan zult gij hoe langer hoe meer zonden in uzelf ontdekken, ja, uw zonden zullen worden als de haren van uw hoofd. Indien de Heilige Geest uw oogen opent, en u door Zijn heilzame kracht doet zien, hoe het er juist omtrent dit punt in uw binnenste uitziet, zult gij al

kleiner en kleiner worden op de weg, ja, gij zult ten laatste nog alle krachten verliezen, die gij in u zelf dacht te bezitten, en gij zult ternederstorten van de hoogte, waarop gij meendet reeds bijna de hemel bereikt te hebben. Gij zult, wanneer de Heilige Geest zóó het werk der waarachtige ontdekking in u volbrengt, u weer in de diepte bevinden, en niets meer hebben in te brengen. Zoo wordt het openbaar bij dit hemelsch licht, wat er van nature in den mensch woont, en dit is de weg, waarop men deel verkrijgt aan „de vergeving der zonden”. Bij de behandeling van dit artikel wordt er niet gevraagd: wat *gevoelt* gij van de vergeving der zonden? Maar wel: wat *gelooft* gij van de vergeving der zonden? De leer der vergeving der zonden komt te pas in de tijd en de ure, wanneer men met zijn zonden te doen krijgt, in de ure dus van geestelijke angst en benauwdheid. Daarom, wanneer gij uw zonden en ellende hebt leeren kennen, dan komt dit artikel u te pas: *wat gelooft gij van de vergeving der zonden?* Allereerst werpen wij hier de vraag op: is er in waarheid een vergeving der zonden? Vergeeft God werkelijk de zonden? Dat kunnen wij reeds op het eerste Bijbelblad lezen; de offerande van dieren, die God Adam en Eva leerde offeren en met wier vellen Hij hen bekleedde, prediken het ons reeds luide: Ja! God vergeeft de zonde en schuld, ja, er is een rechtsgrond, op grond waarvan God zonde en schuld vergeeft. Eigenlijk is God de Heere te heilig en te rechtvaardig, om de zonden te vergeven, maar Hij zelf heeft in Zijn groote ontferming en genade een rechtsgrond gesteld, en op grond daarvan kan Hij voor de verdoemde vierschaar der wet spreken: dezen goddelooze spreek Ik rechtvaardig, hij is rechtvaardig, en zal rechtvaardig blijven, krachtens deze Mijn vrijspraak. Deze rechtsgrond is immers niets anders dan onze dierbare Heere Jezus Christus, Hij, dien Gods woord „de Heere onze gerechtigheid noemt (Jer. 23 : 6). Het is Zijn uitgegoten bloed, het is Zijn onschuld en heiligheid, en op deze rechtsgrond, en daarop alleen kan God zonden vergeven, en vergeeft Hij die ook.

De eerste vraag, die wij te doen hebben is deze: kan God zonden vergeven? En dan: op welke rechtsgrond doet Hij dit? Als gij het rechte antwoord op deze vragen door hemelsch licht hebt ontvangen, dan hebt gij die ook recht leeren verstaan, en dan zal dat licht ook zóó in u schijnen, dat gij het in uw hart verneemt: „*geen inwooner zal zeggen: ik ben krank, want het volk, dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben*” (Jez. 33 : 24). En wederom verneemt gij bij dat

heerlijke licht, de vriendelijke stem des Heeren: „*mijn zoon! mijn dochter! u zijn uw zonden vergeven*”. En nogmaals luidt het tot u: „*bergen zullen wijken en heuvelen instorten, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer*” (Jez. 54 : 10). De grond, waarop Gods genade zich op zulk een wijze aan u verheerlijkt, is de genoegdoening van Christus, het is Zijn algenoegzame offerande, aan het kruis volbracht. Het is alleen op grond daarvan, dat God de zonden, dat Hij mijn zonden, dat Hij al mijn zonden wil vergeven. Ja! nog meer: Hij wil ook mijn zondige aard, waarmede ik mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer gedenken. En dit is nog van grooter belang, want men kan zichzelf nog wel eens, met een zelf-gemaakte moed en kracht de een of andere gepleegde ongerechtigheid vergeven en uit het hoofd zetten, maar met zijn zondige aard komt men zoo spoedig niet klaar. De Catechismus zegt ons echter: „ook mijn zondige aard wil Hij nimmermeer gedenken”. Verstaat mij echter wel: de Catechismus zegt geenszins, dat de Heere mijn zondige aard niet wil gedenken, als ik daarover niet bedroefd ben, en ik dien gebruik tot een deksel van mijn boosheden. Maar: „*mijn zondige aard, waarmede ik mijn leven lang te strijden heb*”. Al werdt gij tachtig jaren oud, zult gij daar nog mede te doen hebben, ja, zelfs op uw sterfbed zult gij nog gewaar worden, dat deze zondige aard in u woont, en dat gij daarmede moet strijden.

Indien echter deze vergeving der zonden geloofd wordt, zoodat men het voor waar en gewis houdt: God heeft het gezegd! — zal de troost dezer vergeving voorzeker niet uitblijven. Zij moet echter eerst geloofd worden en dan komt de troost. Midden in deze heete strijd van het geloof zult gij niets ontwaren, niets voor oogen hebben, dan het tegendeel van wat God belooft. Het gaat er om, God voor waarachtig te houden, en Zijn uitspraken te eerbiedigen. Te midden van deze strijd, waarin de Heilige Geest zelf u gebracht heeft, zal Hij u verborgen vasthouden, en er voor zorgen, dat het geloof u niet ontbreekt, dat het niet ophoudt, en, indien gij zoo strijdt en worstelt, indien gij gelooft zonder te zien, zonder te gevoelen, zonder te ondervinden, zal zeker ook de troost niet uitblijven, al moet gij ook lang, lang wachten. Ook voor u zal de ure komen, waarop het van uw lippen zal gehoord worden: „*k heb lang den Heere in mijn druk verwacht en Hij heeft zich tot mij geneigd*” (Ps. 40 : 1). Maar, eerst de strijd, dan de kroon! Eerst moet de strijd gestreden worden, met Gods woord

als wapen, daarna komt de vrede, en Gods oog rust voorzeker op zulk een moeden strijder, al wordt Hij door hem niet gezien.

Indien Gods getuigenis in de bangste strijd geloofd wordt, ondervindt men ook, leert men ook inzien, dat men met *lichaam en ziel* beide zondigt. Met de ziel, dat blijft helaas! den meesten verborgen. Met het lichaam, dat ondervindt men maar al te veel. Maar als gij nu het zuivere onderwijs in de ware heilsleer hebt genoten, en de Heere u die leer doet begripen, dan weet gij, dat gij gezondigd hebt en nog zondigt, met lichaam en ziel beide. Maar dan hebt gij ook geleerd, dat gij met lichaam en ziel niet van uw zelf, maar uws getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen zijt, niet met de ziel alleen, maar met lichaam en ziel, niet met de onreine ziel alleen, maar ook met het zondige lichaam. Ja! dan zal het werkelijkheid, dan zal het leven voor u worden, wat gij in die heerlijke zes-en-vijftigste vraag en antwoord van onze Catechismus leest. Daar wordt u gevraagd: „wat gelooft gij van de vergeving der zonden?” en het antwoord, het heerlijke antwoord luidt: „dat God, om het genoegdoen van Christus' wille, al mijn zonden, ook mijn zondige aard, waarmede ik mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken, maar mij uit genade de gerechtigheid van Christus schenken, opdat ik nimmermeer in het gericht Gods kome”. Zoo zult gij leeren inzien, en van stap tot stap er in bevestigd worden, dat gij niet meer van uw zelf, maar des Heeren Jezus Christus eigen zijt, en dat God al uw zonden, waardoor gij hel en verdoemenis verdiend hebt, geworpen heeft in een zee van genade en vergetelheid. Dan zult gij ook deze troost leeren smaken, dat al de leden van uw lichaam, die u dikwerf zoo onbeschrijfelijk veel smart en benauwdheid veroorzaken, den Heere Jezus Christus toebehooren evengoed als uw ziel, ja, al moet gij in uw zwak en ellendig lichaam zoo veel uitstaan, dat gij het haast onder geen woorden weet te brengen, ja, al weet gij, dat dit uw lichaam de dood onderworpen is, en eenmaal een spijs der wormen zal zijn, ja, al zien de leden van dit uw lichaam er ook nog zoo afschuwelijk uit, geen nood! o arm, aangevochten en in nood en smarten nederliggend menschenkind! Geen klauw van Jezus Christus' kudde zal den duivel overgelaten worden; uit het geestelijk Egypte zal er van het volk, dat zich hier op reis bevindt naar het Kanaän daarboven, niet één verloren gaan, noch naar lichaam, noch naar ziel. Laat het lichaam dan nedergelaten worden in de groeve der vertering, laat de aarde de

houten woning met haar harde kluiten bedekken, „*ik weet dat mijn Verlosser leeft!* en dat Hij de laatste zal opstaan over mijn graf”! Ja! naar vr. en antw. 57 „zal niet alleen mijn ziel na dit leven van stonde aan tot Christus haar Hoofd worden opgenomen, maar ook mijn vleesch, door de kracht van Christus opgewekt zijnde, zal wederom met mijn ziel vereenigd en aan het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig gemaakt worden.” Werpt gij van dit standpunt uit, een blik in het graf, dan zult gij ook gelooven „in het eeuwige leven” (Vr. 58). De Heere Jezus heeft gezegd: „*wie in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven*”. Ja, van het oogenblik af, dat Hij u staande hield op uw weg ter helle, en u leerde in Hem te gelooven, hebt gij het eeuwige leven. Dat krijgt gij niet eerst, als gij sterft, maar hier krijgt gij en bezit gij het, reeds hier in dit jammerdal. Indien gij dus met opgericht hoofd in allerlei droefenis en vervolging, even denzelfden Rechter uit de hemelen verwacht, die zich te voren, om uwentwil voor Gods gericht gesteld heeft, zult gij het voor zeker en waarachtig leeren houden, „dat gelijk gij nu in uw hart een beginsel der eeuwige vreugde gevoelt, gij na dit leven volkomen zaligheid zult bezitten, die geen oog gezien, geen oor gehoord en in geen 's menschen hart is opgeklommen, en dat om God eeuwig daarin te loven en te prijzen” (Vr. en antw. 58).

Als gij u aldus in deze heilzame leer oefent, en die voor zeker en waarachtig gaat houden, welke nuttigheid denkt gij dan daardoor te zullen ontvangen? Voorwaar! een zeer groote nuttigheid! Denkt toch niet, dat de zaligheid Gods tot u komt, anders dan door Zijn Woord en onderwijzing ter zaligheid. Daarom, houdt uw kinderen Gods Woord voor, onderricht hen daaruit, en worstel zelf met God, opdat uw handelingen, uw geheel gedrag in overeenstemming moge zijn met hetgeen gij hun leert, en zóó Gods waarheid, die gij uw kinderen voorhoudt, zich ook moge afspiegelen in *uw* doen en leven.

Verloochen bij dit alles u zelf, opdat God de Heere zelf als het eeuwige licht bij u op de kandelaar sta, en maak Hem en niet u zelf met uw *ik*, tot het middelpunt van alles, wat gij zegt en doet. Neem deze leer aan, al voelt gij u nog zoo dom en onkundig, oefen u zelf daarin. Hierin bevestigd wordende, zult gij den Heere de eere leeren geven, en Hem leeren kennen als de eeuwig Getrouwe en Waarachtige. Dan zult gij u zelf en alle menschen als leugenaars leeren kennen, maar den Heere als de eeuwige onwankelbare Rotssteen, wiens werk volkomen is. Dan zult gij in waarheid den Heere gaan vreezen,

dan zult gij ophouden, Gods woord in twijfel te trekken, en, overvalt nood en dood u, dan zult gij ook niet nalaten den Heere voor te houden: „dit of dat hebt Gij toch zelf gezegd! Gij hebt het gezegd in Uw Woord, o, maak het nu ook maar in mijn arme ziel!” Zulke overleggingen en smeekingen zijn den Heere zoo welbehaaglijk. Niets is meer in overeenstemming met Zijn goddelijke wil, dan dat men Hem Zijn woord voorhoude! Want daaruit blijkt, dat men Hem voor Getrouw en Waarachtig houdt, en dan behandelt Hij ons ook naar deze Zijn goddelijke eigenschappen, die wij zoo in onze nood, vaak zonder dat wij het zelve weten, loven en prijzen. Ja, zoo te midden van uw benauwdheid, terwijl gij met Hem worstelt op leven en dood, spreekt Hij u vrij en rechtvaardig, ofschoon alle duivelen u als een goddelooze verwerpen, en verdoemen. En, om de verdienste van Christus' wille, rechtvaardigt Hij u niet alleen, maar Hij verklaart u ook Zijn erfgenaam te zijn, en een mede-erfgenaam van den Heere Jezus Christus. Want zoo luidt het antwoord op de 59ste vraag: „maar wat baat het u nu of gij dit alles gelooft?” „Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben en een erfgenaam des eeuwigen levens.”

Ja! dit alles schenkt God ons met en door het geloof. Niet dat uw geloof dit uitwerkt. Het geloof, op zichzelf beschouwd, brengt niets tot stand, en het kan nimmer meer de gerechtigheid die voor God geldt, noch een stuk daarvan uitmaken. Daarom hebben wij in onze Catechismus op vraag 61, die luidt: „Waarom zegt gij, dat gij alleen door het geloof rechtvaardig zijt?” het antwoord: „niet omdat ik vanwege de waarheid van mijn geloof Gode aangenaam ben, maar daarom, dat alleen de genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus mijn gerechtigheid voor God is en dat ik die niet anders dan alleen door het geloof aannemen en mij toeëigenen kan”. Dat u, waar de wet u verdoemt, de gerechtigheid van Christus toegerekend wordt, geschiedt alleen op grond van het bloed van Christus, op grond van het eenig en eeuwig geldend rantsoen, dus niet op grond van uw geloof, dat bovendien Gods werk in u, en niet uw werk is, nog minder op grond van uw werken, die toch nooit vol zullen bevonden worden voor des Heeren aangezicht. God de Heere ziet echter naar het geloof. — Maar wat is dan toch het geloof? *Het geloof* is de bevende, sidderende hand van een bedelaar, die beeft en siddert, omdat hij niet weet of hij wel iets ontvangen zal, daar hij nergens aanspraak op kan maken, maar hij steekt die hand, hoe bevend en sidderend dan ook, uit, zoodra hij een opening

ziet, waardoor hem de een of andere gift kan toegereikt worden, en hij zoo geholpen wordt. Het geloof is de in wanhoop en vertwijfeling uitgestoken hand, waarmede een drenkeling naar het hem toegeworpen touw pakt, dat hij toch nog niet zou kunnen grijpen en vasthouden, zoo de Levensredder zelf het hem niet in de hand gaf. Ik noemde het geloof, de sidderende, bevende hand, maar, indien die hand ontbreekt en men het gevaar beseft, waarin men verkeert, wordt het ook met *mond en lippen* aangevat, want de arme drenkeling moet gered worden, omdat de Heere hem gered wil hebben door Zijn genade. En gewis! het reddende touw zal in zijn handen zijn op het oogenblik, dat de nood ten hoogsten top is gestegen. Alzoo: niet om de waardigheid van uw geloof wordt gij voor God vrijgesproken, maar alleen om de gerechtigheid van Jezus Christus, want die gerechtigheid is de eenige, die voor God geldt. Omdat dan nu de geheele zaligheid een vrij geschenk van Gods barmhartigheid is, waarom blijft gij dan dag en jaar van verre staan? O, neem toch uw dierbare Bijbel ter hand, en sla daar Gods waarheid op. Zoo gij niet gelooft, wat daarin staat, gaat gij verloren, niet omdat gij een afschuwelijk zondaar zijt, maar omdat gij niet gelooft, dat God waarachtig is. O, neem toch Gods woord ter hand, lees dáárin, dat is de weg om Gods barmhartigheid en genade ook voor uzelf te leeren kennen en begrijpen. En zoo gij u daaraan vastklemt, als de drenkeling aan het reddende touw, dan zult ook gij op Gods tijd de vriendelijke stem vernemen, die u toeroept: gij zult het alles hebben, o mijn kind, wat voor u bereid is in de hemel en wat daar voor u wordt bewaard!

Hoe vaak is het ons niet als een droom, wanneer dit of dat weer is volbracht, dit of dat tijdperk weer is afgelopen. O, moge de tijd van genade en barmhartigheid niet voor u zijn vervlogen, als de doodsure voor u gekomen is. Moge God de Heere u de Geest der genade schenken! Volgt het voorbeeld der kinderen na, die vlijtig leeren voor de catechisatie en dunkt uzelf toch niet verheven boven uw dierbare Bijbel, uw heerlijke Catechismus! Zoo zult gij ook leeren inzien, op welke wijze wij Gode dankbaar moeten zijn. Dan zullen wij leeren verstaan, dat de boomen, die wij geplant hebben in onze eigenwijsheid, zonder dat Hij het ons bevolen had, voor ons in kastijdende roeden zullen veranderen. Als wij ons echter in onze huizen met de kinderen op de schoolbank zetten en vlijtig in Bijbel en Catechismus lezen, dan zal ook de vreeze Gods in onze harten binnentrekken. Dan zullen wij verbroken en ver-

brijzeld heen zinken voor Gods Woord! Indien men zoo ellendig terneer ligt, komt ook in het hart het gebed op: „o God, wees mij zondaar genadig”. Dan blijft men om genade bedelen, maar dan geeft de Heere ook overvloedig, zoodat er vrucht gezien wordt, vrucht des Geestes te midden der ellende. Zoo leert men telkens weer, hoe het geheele geestelijke leven een opstijgen en weer nederdalen is, van de kennis onzer ellende tot die der verlossing, maar niet minder tot de kennis, hoe men God voor zulke verlossing zal dankbaar zijn. Als men dan soms meent volleerd te zijn, ziet men plotseling, dat men weer van voren af beginnen moet! Amen.

HIJ NEEMT UIT HET MIJNE . . . .

VRAAG EN ANTWOORD 51 EN 53.

Vraag: Wat nuttigheid brengt ons deze heerlijkheid van ons Hoofd Christus?

Antwoord: Eerstelijk, dat Hij door Zijn Heilige Geest in ons, Zijn lidmaten, de hemelsche gaven uitgiet. Daarna, dat Hij ons met Zijn macht tegen alle vijanden beschut en bewaart.

Vraag: Wat gelooft gij van de Heilige Geest?

Antwoord: Eerstelijk, dat Hij te zamen met den Vader en den Zoon waarachtig en eeuwig God is. Ten andere, dat Hij ook mij gegeven is, opdat Hij mij door een waar geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig make, mij trooste en bij mij eeuwiglijk blijve.

„Wat gelooft gij van de Heilige Geest?” Zoo luidt een der meest gewichtige vragen van onze Heidelbergsche Catechismus. En het antwoord, uit het leven en naar de waarheid, is dit: „Eerstelijk, dat Hij samen met den Vader en den Zoon waarachtig en eeuwig God is; ten andere, dat Hij ook aan mij gegeven is, opdat Hij mij, door een oprecht geloof, Christus en al Zijn weldaden deelachtig make, mij trooste, en bij mij eeuwig blijve” (Vr. en antw. 53). — Met deze vraag en dit antwoord hangt ten nauwste samen de vraag: „Wat nuttigheid brengt ons nu deze heerlijkheid van ons Hoofd Christus?” alsmede het antwoord: „Eerstelijk, dat Hij door Zijn Heilige Geest in ons, Zijn lidmaten, de hemelsche gaven uitgiet” (Vr. en antw. 51).

Wij kunnen deze vraag nooit te dikwijls doen, en wij moeten daarop, zullen wij zalig worden, het antwoord kunnen geven, dat de Catechismus geeft. Want met recht schrijft een Apostel: „Zoo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe” (Rom. 8 : 9 b).